

ЦРВЕНА КЊИГА И ЦРВЕНА ЛИСТА

□

Један од првих и основних корака у заштити врста је да се утврде обим и узроци угрожавања врста у одређеним географским подручјима. За ове сврхе, користе се Црвене књиге и Црвене листе. Црвена листа представља списак угрожених врста распоређених по категоријама угрожености коју Уредбом доноси Влада Републике Српске, на приједлог Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију а по прибављеном мишљењу надлежних министарстава и Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа, у складу са чланом 67. Закона о заштити природе ("Службени гласник РС" бр. 20/14). Након израде Црвене листе приступа се изради Црвене књиге. Црвена књига садржи детаљније податке о основним карактеристикама врсте, о степену њене угрожености, факторима угрожавања, као и приједлогом мјера за заштиту саме врсте. Израда Црвених књига је процес којим се, по потреби, ревидују категорије угрожености из Црвених листа, у складу са новим подацима. Поред података о угроженим врстама, Црвене књиге садрже и текстуални дио са описом врсте, њеном распрострањеношћу и еколошким карактеристикама те листом узрока угрожености и предложених мјера очувања. Наводи се и постојећа законска заштита за сваку врсту, уз пропратну фотографију и карту распрострањености. Дакле, Црвене књиге служе за препознавање угрожених врста, одређивање степена и узрока угрожености и одређивање мјера за њихово очување. На основу података из Црвених књига, за дивље врсте и подврсте које су издвојене као угрожене или ријетке, одређује се заштита, у складу са одредбама Закона о заштити природе. Врсте се могу заштитити као строго заштићене врсте и заштићене врсте.

У Републици Српској до сада постоје Црвене листе за 7 таксономских група, а није урађена ниједна Црвена књига. Влада Републике Српске 2012. године донијела је Уредбу о Црвеној листи заштићених врста флоре и фауне Републике Српске („Службени гласник РС“ бр. 124/12). Црвену листу чини скуп угрожених врста флоре и фауне у Републици Српској, а чине је ове листе: листа васкуларне флоре, листа птица, листа риба, листа сисара, листа водоземаца, листа гмизаваца и листа потцарства метазоа. Свака листа садржи сљедеће податке: научно име (латински назив), синоним који је у употреби, назив врсте на српском језику и породицу. На Црвеној листи налази се 818

врста васкуларне флоре, 304 врсте птица, 48 врста риба, 57 врста сисара, 20 врста водоземаца, 25 врста гмизаваца док је на листи потцарства Metazoa најбројнија класа Insecta са 273 врсте.

Пројекат: "Таксономска и географска процјена врста у циљу припреме Црвене листе флоре и фауне Републике Српске"

Црвена листа заштићених врста флоре и фауне Републике Српске резултат је пројекта "Таксономска и географска процјена врста у циљу припреме Црвене листе флоре и фауне Републике Српске" реализованог током 2011. и 2012. године. Пројекат је за клијента, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, провео конзорцијум који су чинили: Завод за заштиту природе Србије, Институт за грађевинарство "ИГ" д.о.о. Бања Лука и Факултет за примијењену екологију "Футура" Београд. Задатак пројекта је израда GIS базе података потенцијално угрожених, првенствено биљних врста те основних врста животиња, на основу доступних актуелних података. Основни циљ пројекта је приказ о распрострањености потенцијално угрожених врста у Републици Српској, што ће бити основ за утврђивање омјера расподјеле врста на нивоу државе, у односу на њихову распрострањеност у постојећим и потенцијално заштићеним подручјима. GIS база података ће служити као полазна тачка за сва будућа истраживања везана за заштићене врсте и станишта.

Прилози:

[Уредба о Црвеној листи заштићених врста флоре и фауне Републике Српске \(.pdf\)](#)

[Црвена листа заштићених врста флоре и фауне РС \(.pdf\)](#)

[Листа васкуларне флоре \(.pdf\)](#)

[Листа птица \(.pdf\)](#)

[Листа риба \(.pdf\)](#)

[Листа сисара \(.pdf\)](#)

[Листа водоземаца \(.pdf\)](#)

[Листа гмизаваца \(.pdf\)](#)

[Листа потцарства Metazoa \(.pdf\)](#)

Графички прилози:

[Дистрибуција васкуларне флоре у Републици Српској \(.jpg\)](#)

[Дистрибуција сисара у Републици Српској \(.jpg\)](#)

[Дистрибуција водоземаца у Републици Српској \(.jpg\)](#)

[Дистрибуција птица у Републици Српској \(.jpg\)](#)

[Дистрибуција гмизаваца у Републици Српској \(.jpg\)](#)

[Дистрибуција ихтиофауне у Републици Српској \(.jpg\)](#)

[Дистрибуција инсеката у Републици Српској \(.jpg\)](#)

Литература:

Таксономска и географска процјена врста у циљу припреме Црвене листе флоре и фауне Републике Српске - Коначни извјештај; Свјетска банка-Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске

[Природно наслеђе - шематски приказ, "мапа сајта"](#)